

Міністерство освіти і науки України
Харківський державний університет харчування та торгівлі
Харківська обласна державна адміністрація
Асоціація українських експертів
Житомирський національний технологічний університет
Львівський торговельно-економічний університет
Навчально-науковий інститут фінансів, банківської справи
Національного університету державної фіскальної служби України
Навчально-науковий інститут менеджменту, економіки та фінансів
ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна академія управління персоналом»
Вільнюський університет (Литва)
Вітебський державний університет імені П.М. Машерова
(Республіка Білорусь)
Могильовська філія ПУО «БІП-Інститут правознавства»
(Республіка Білорусь)
Сопотська Вища Школа (Польща)

ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

**Матеріали II Міжнародної
науково-практичної конференції**

18 жовтня 2019 р.

Харків
ХДУХТ
2019

УДК 336.02(477)
ББК 65.26
Ф59

Організаційний комітет:

Голова комітету: *О.І. Черевко*, д-р техн. наук, проф.

Заст. голови: *Л.М. Янчева*, канд. екон. наук, проф.; *В.М. Михайлов*, д-р техн. наук, проф.;
А.Л. Фоцан, канд. техн. наук, доц.

Члени оргкомітету: *Т.М. Афоніна*, кер. відділу орг.-інформ. роботи; *В.В. Богатирьова*, д-р екон. наук, проф.; *О.М. Жданович*, нач. Видавництва; *Л.Г. Карпова*, дир. Деп. науки і освіти ХОДА; *Н.Б. Кащєна*, канд. екон. наук, проф.; *А.С. Крутова*, д-р екон. наук, проф.; *Т. Мартинюк*, д-р наук, проф.; *М.О. Ку́жєлєв*, д-р екон. наук, проф.; *А. Мачеринскєне*, д-р наук, проф.; *Т.В. Мединська*, канд. екон. наук, доц.; *В.В. Мья́нкая*, канд. екон. наук, доц.; *О.В. Олійник*, д-р екон. наук, проф.; *Л.І. Рубанєнко*, през. АУЕ; *Т.О. Ставерська*, канд. екон. наук., доц.; *Р. Субачієне*, д-р наук, проф.; *О.В. Чумак*, канд. екон. наук., доц.

Конференцію включено до Переліку наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки у 2019 році згідно з листом ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України від 16.01.2019 р. № 22.1/10-123.

Рекомендовано до видання вченою радою Харківського державного університету харчування та торгівлі, протокол № 16 від 15.07.2019 р.

Фінансові механізми сталого розвитку України : матеріали
Ф59 II Міжнар. наук.-практ. конф., 18 жовтня 2019 р. / редкол. : О. І. Черевко
[та ін.] ; Харківський держ. ун-т харч. та торг. – Х. : ХДУХТ, 2019. – 308 с.

ISBN 978-966-405-489-5

Збірник містить матеріали доповідей учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансові механізми сталого розвитку України» (18 жовтня 2019 року, ХДУХТ, м. Харків), у яких розглядаються фінансово-кредитні важелі, обліково-аналітичне забезпечення, соціально-економічні та маркетингові аспекти сталого розвитку національної економіки і перспективи розвитку професійної компетентності фахівців фінансово-економічної сфери.

Матеріали друкуються в авторській редакції мовою оригіналу. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

УДК 336.02(477)
ББК 65.26

ISBN 978-966-405-489-5

© Харківський державний університет
харчування та торгівлі, 2019

В.О. Козуб, канд. екон. наук, доц. (*ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків*)

С.В. Бестужева, канд. екон. наук, доц. (*ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків*)

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ УКРАЇНИ: МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ

В умовах посилення глобалізації світової економіки, що супроводжується підвищенням рівня міжнародної конкуренції на цільових ринках, загостренням політичного та економічного тиску на країни світу постає необхідність використання додаткових джерел фінансування національних економік. В якості таких джерел виступає залучення іноземних коштів у формі інвестицій та кредитів.

Зважаючи на актуальність питань формування та управління державним боргом, очевидно, що ці процеси є об'єктом уваги науковців. Так, проблемами ефективного управління державним боргом країни займаються такі вітчизняні та закордонні вчені як Ю. Акчуріна, С. Краснов, Л. Лондар, С. Юрій, В. Стоян, М. Мац., Н. Климаш, К. Багацька, Н. Дем'яненко, І. Федорович, В. Шевчук та інші. Проте існують значні розбіжності підходів до вимірювання боргового навантаження і платоспроможності країни та оцінювання критичності обсягів зовнішніх державних запозичень. Отже, залишається актуальним визначення проблеми управління зовнішнім боргом України та обґрунтування заходів щодо її вдосконалення.

Під зовнішнім боргом країни будемо розуміти суму непогашених боргових зобов'язань перед іноземними кредиторами та нарахованих на них відсотків, оформлених відповідно до чинного законодавства та міждержавних угод. В сучасних умовах держави вирішують питання відносно заборгованості за допомогою: визнання дефолту, коли країна відмовляється від сплати боргів; часткового списання зобов'язань, коли країні-боржнику тимчасово забороняється приймати участь у процесах обміну на міжнародному ринку капіталів; реструктуризації, яка допомагає переформувати борги [1, с. 63].

Проведений авторами аналіз сучасної стратегії управління зовнішнім боргом України свідчить про її низьку ефективність через концентрацію на сфері державного запозичення, спрямування залучених коштів не на стратегічно важливі галузі економіки, через що збільшується дефіцит державного бюджету та формується необхідність отримання нових запозичень [2, с. 203]. Для вдосконалення зазначеної стратегії доцільно запровадити наступні заходи (рис. 1).

Рисунок 1 – Заходи щодо вдосконалення системи управління зовнішньою заборгованістю України

Джерело: розроблено авторами.

Хронічний дефіцит, що спостерігається в Україні з 2003 р. вимагає брати іноземні запозичення, щоб покрити існуючі витрати. Головними проблемами управління зовнішнім боргом України за результатами проведеного авторами аналізу є:

відновлення стану держави як справного платника. Країна повинна уважно стежити за термінами сплати. Настання дефолту за окремими частками зобов'язань може тимчасово перекрити доступ до міжнародних фінансових ринків;

переспрямування коштів, що отримані від МВФ, на інвестування нових проєктів та підтримання власного виробництва. Забезпечення перспективних галузей економіки достатнім обсягом фінансування дозволить підтримати внутрішній економічний стан держави.

Задля покращення економічної ситуації в країні та зменшення ступеню її залежності від зовнішніх запозичень необхідно збалансувати державний бюджет. Перспективним кроком уряду у цьому напрямі може стати пропозиція кредиторам негайно виплачувати окремі суми боргу. Дана практика дозволить державі показати себе як справного платника та залучати більше позик від приватних кредиторів та комерційних фінансових установ інших держав. Ще одним кроком для покращення економічного стану держави є зміцнення стосунків з іншими країнами та їх фінансовими установами, що забезпечить стимулювання потоку іноземних інвестицій, відновлення стану економіки та збільшення надходжень до державного бюджету.

Урегулювання політичної ситуації також позитивно вплине на інвестиційний стан України та дозволить зменшити обсяги державних закупівель і трансфертів, стимулювати національне виробництво, розробку та реалізацію національних проєктів.

Отже, ефективна система управління зовнішньою заборгованістю базується на збалансуванні державного бюджету та контролі обсягів експорту капіталу.

Інформаційні джерела:

1. Бюджетна система. Навч. посіб. /Н.І. Климаш, К.В. Багацька, Н.І. Дем'яненко та ін.; за заг. ред. Т.А. Говорушко. – Львів: «Магнолія 2006», 2014. – 296 с.

2. Д'яконова І.І. Міжнародні фінанси: Навч. посіб. / І.І. Д'яконова, М.І. Макаренко, Ф.О. Журавка та ін. – К.: ЦУЛ, 2012. – 548 с.

Белявцева В.В., Вербицька А.Й. Джерела фінансового забезпечення відтворення основного капіталу	35
Бігдан І.А., Пантелєєва С.А. Питання оцінки ефективності державного фінансового контролю	37
Близиук О.П., Іванюта О.М. Фінансово-кредитний механізм забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі	40
Близиук О.П., Глюха М.В. Особливості фінансово-кредитного механізму створення та діяльності акціонерних товариств в Україні	43
Близиук О.П., Парамей О.А. Управління залученням та використанням фінансових ресурсів підприємств торгівлі	46
Гулькевич Н.Ю. Роль фіскальної децентралізації в забезпеченні сталого розвитку держави та регіонів	48
Дейнега І.О., Лачкова В.М. Реструктуризація в системі антикризового управління	51
Кашена Н.Б., Жовтяк К.А. Формування системи управління власним капіталом підприємства	53
Козуб В.О., Бестужева С.В. Проблеми управління зовнішньою заборгованістю України: методичні аспекти	55
Костюкова С.Н., Черевко Н.С. Классификация ключевых показателей деятельности специалистов розничного бизнеса коммерческого банка	58
Крутова А.С., Кобзар В.С. Аналіз скорингових моделей та особливості їх застосування в Україні	61
Латенкова А.В. Государственная финансовая поддержка малого предпринимательства в Республике Беларусь	64
Лачков А.С. Обґрунтування необхідності застосування нетрадиційних операцій у практиці сучасного банку	67

Наукове видання

ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

**Матеріали II Міжнародної
науково-практичної конференції**

18 жовтня 2019 р.

Видано в авторській редакції

Відповідальні за випуск: Т.О. Ставерська,
Н.Б. Кащена,
О.М. Жданович

Комп'ютерна верстка: Т.О. Ставерська,
Н.Б. Кащена

План 2019 р. поз. 7/31/19

Підп. до друку 15.10.19 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Ум. друк. арк. 19,3. Тираж 170 прим.

Видавець і виготівник
Харківський державний університет харчування та торгівлі
вул. Клочківська, 333, Харків, 61051
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4417 від 10.10.2012 р.